

Miért színesek a madártojások?

Oktatási segédanyag néhány hazai példa bemutatásával

Készítette: Lovranits Júlia
múzeumpedagógus
lovranits.julia@nhmus.hu

Fotók: Lovranits Júlia,
Az egyéb forrásokat külön feltüntetjük

HASONLÍTSD ÖSSZE A BÍBIC ÉS A SEREGÉLY TOJÁSAIT!

A búbic a földön fészkel, tojásai rejtőszínűek.

A serégely tojásai világos, kék színűek. Mivel többnyire faodúban költ, nincs szükség rejtőszínre.

MIÉRT SZÍNESEK A MADÁRTOJÁSOK?

Kakukktojások cserregő nádiposzáta tojásai között,
Kép forrása: Chiswick Chap,
Wikipedia

A földön fészkelő madaraknak jellemzően terepszínű tojásai vannak, ezek a mintázatok jól beleolvadnak a környezetbe.

Az odúban költő madarak tojásainál nem feltétlenül szükséges a rejtő szín, mert az odú fala eltakarja őket a kíváncsi tekintetek elől. Így lehetnek akár fehérek, vagy egyszínű világosak. De arra is van példa, hogy foltosak, sötét színűek, mint például a mezei veréb, vagy a széncinege sűrűn foltos tojásai.

A sűrű növényzet között fészkelő madarak tojásai foltosak, pontozottak, a fény-árnyék játékát utánozzák.

A „költésparazita” kakukk tojásainak színe gyakran hasonlít a gazdamadár tojásaihoz, hogy ezzel is leplezze a cserét.

Bíbicfészek a földön.

Észrevennéd messziről ?

A házi rozsdafarkú C odúba, fali lyukakba teszi a fészket, rejtőszínre nincsen szüksége

C odú

MITŐL SZÍNESEK A MADÁRTOJÁSOK?

A tojás színeit a mézhéjban és a héjon lerakódó színanyagoktól kapja. A tojást védő mézhéj kiválasztása a tojók ivarútjában történik, ennek végső szakaszán a petevezető papilláiból kerülnek a felületre az alapszint és mintázatot adó színanyagok.

A vörös, barna és fekete elszíneződéseket az elhaló vörösvérsejtek hemoglobinjából képződő *porfirin* adja.

A zöld és kék színekért az egyik epefesték, a *biliverdin* felelős.

HASONLÍTSD ÖSSZE A SZÉNCINEGE ÉS A ROZSDAFARKÚ TOJÁSAIT!

A széncinege odúban költ.
Kihelyezhetsz számára
mesterséges odút.

Fekete rigó a fészken

fészekalj kép forrása: Manyman, Wikipedia

KELLEMEZ HÚSVÉTI ÜNNEPEKET!

